

## **RECENZIJAZA KNJIGU “VANPARNIČNI POSTUPAK U PRAKSI”**

Autori:

Prof. dr Duško Medić, sudija Ustavnog suda Republike Srpske, Banja Luka  
i Haso Tajić, Sarajevo

Autori su našoj pravničkoj javnosti ponudili još jedno izuzetno obimno i vredno delo iz oblasti građanskog prava, i to građanskog procesnog prava, koje se odnosi na vanparnični postupak kao specifičan vid sudske zaštite o kojem je u našoj literaturi veoma malo pisano.

Zakonom o vanparničnom postupku utvrđuju se pravila po kojima redovni sudovi postupaju u ličnim, porodičnim, imovinskim i drugim pravima i pravnim interesima koji se rešavaju u vanparničnom postupku.

Odredbe ovog zakona primenjuju se i u drugim pravnim stvarima iz nadležnosti redovnih sudova za koje zakonom nije izričito određeno da se rešavaju u vanparničnom postupku, a ne odnose se na zaštitu povređenog ili ugroženog prava, niti se zbog karaktera pravne stvari ili svojstva stranaka u postupku mogu primeniti odredbe Zakona o parničnom postupku.

Sudska praksa u formalnopravnom smislu nije izvor prava, tj. ne stvara pravo ali ga primenjuje. Tu primenu sudovi vrše tako što utvrđeno činjenično stanje podvode pod odgovarajuću materijalnopravnu normu. Odluke sudova imaju određeni autoritet, a on je utoliko veći ukoliko nema pozitivnih propisa za određeni pravni odnos. Ovde se radi o pravnim prazninama koje se popunjavaju, između ostalog, i putem analogije, tj. da se primene razlozi iz neke ranije odluke. Na taj način je sudska praksa u Francuskoj, uvela u pravo institut objektivne odgovornosti, a kod nas je žena nasleđivala muža zajedno sa decom na jednake delove, a ženska deca su izjednačena u nasleđivanju sa muškom decom i pre donošenja Zakona o nasleđivanju. Stanovišta sudske prakse mogu znatno pomoći boljem razumevanju i primeni zakona, a posebno ujednačavanju primene pojedinih propisa na istovetne ili slične situacije.

Autori su uložili veliki trud da prikupe ogroman broj sudskih odluka iz ove oblasti procesnog prava i da ih zavisno od sadržaja podvedu pod određene članove zakona. Radi se o odlukama koje su doneli sudovi (opštinski, okružni, kantonalni, županijski, vrhovni, savezni) na prostoru bivše Jugoslavije u periodu od 1946. godine pa do danas, i ovo je u svakom slučaju izuzetno korisno. Zbog

toga knjiga ima širi značaj i može se koristiti u svim novonastalim državama na ovom području.

Zakonodavstvo, sudska praksa i teorija ne mogu jedno bez drugog, pa je više nego neophodno da se ova knjiga publikuje kako bi bila dostupna široj pravničkoj populaciji, ali i svima onima čiji se domen interesovanja odnosi na ovaj deo građanskog procesnog prava.

Ona će svakako mnogo doprineti boljem i sadržajnijem poimanju složenih procesnih instituta, a na taj način stvoriće se neophodne pretpostavke za zaštitu povređenih ili ugroženih prava pojedinaca. Ova knjiga, zbog svega navedenog, predstavlja značajan stručni i izdavački poduhvat i uz čestitke i zahvalnost autorima, preporučujem je izdavaču za štampanje.

Banjaluka, septembar 2009. godine

Prof. dr Milorad Živanović